

СТАЛА ЕКОНОМІКА

УДК 338.124.4:330.342(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.13644617>

Фінансова нестабільність в Україні у контексті глобальних трансформацій

Крючкова Наталія Михайлівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та підприємництва, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, економіко-правовий факультет, м. Одеса, Україна, kryuchkova@onu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0003-3790-4399>

Прийнято: 21.08.2024 | Опубліковано: 03.09.2024

***Анотація.** Фінансова нестабільність в Україні в умовах глобальних економічних трансформацій є однією з найбільших загроз для економічного розвитку країни.*

Актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю комплексного аналізу ключових факторів, що спричиняють дестабілізацію фінансової системи, а також розробленням рекомендацій для зміцнення її стійкості.

Метою дослідження є визначення впливу глобальних економічних змін на фінансову стабільність України та створення пропозицій щодо адаптації національної фінансової системи до нових викликів.

Для досягнення поставленої мети були використані методи комплексного аналізу та систематизації існуючих досліджень, що стосуються впливу міжнародних фінансових ринків на економіку країн з перехідною економікою. Зокрема, застосовувалися методи емпіричного аналізу для оцінки макроекономічних показників, що дало змогу виявити основні загрози для фінансової системи України.

Результати дослідження підтвердили, що ключовими факторами фінансової нестабільності є глобальні економічні кризи, санкційна політика щодо ключових економічних партнерів України та нестабільність на міжнародних фінансових ринках. У статті обґрунтовано необхідність впровадження сучасних фінансових технологій, зокрема блокчейну та цифрових валют центрального банку (CBDC), що сприятиме підвищенню прозорості, ефективності та безпеки фінансових операцій. Важливим аспектом є також посилення заходів кібербезпеки, що стане запорукою стабільності в умовах зростання кількості кіберзагроз.

У висновках дослідження наголошується на важливості гнучкого регулювання фінансового сектору з урахуванням міжнародного досвіду та необхідності активізації міжнародної співпраці для подолання фінансових ризиків.

Перспективи подальших досліджень базуються на оцінці ефективності впровадження сучасних технологій у фінансовий сектор України, а також розробці нових стандартів кібербезпеки та механізмів регулювання, що забезпечать стійкість фінансової системи в умовах глобалізації.

Ключові слова: *фінансова нестабільність, глобальні трансформації, кібербезпека, блокчейн, цифрові валюти, регулювання, ESG-фактори, міжнародна співпраця.*

Financial Instability in Ukraine in the Context of Global Transformations

Nataliia Kriuchkova

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Economics and Entrepreneurship, Economics and Law Faculty, Odesa I.I. Mechnikov National University, Odesa, Ukraine, kryuchkova@onu.edu.ua, [https://orcid.org/0000-0003-](https://orcid.org/0000-0003-3790-4399)

3790-4399

Abstract. *Financial instability in Ukraine, driven by global economic transformations, presents a significant threat to the country's economic development. The relevance of this study is determined by the need for a comprehensive analysis of the key factors causing destabilization of the financial system, as well as the development of recommendations to strengthen its resilience.*

The aim of the research is to assess the impact of global economic changes on Ukraine's financial stability and to propose measures for adapting the national financial system to new challenges.

To achieve this aim, methods of comprehensive analysis and systematization of existing research on the influence of international financial markets on economies in transition were utilized. Specifically, empirical analysis methods were employed to assess macroeconomic indicators, which enabled the identification of major threats to Ukraine's financial system.

The results of the study confirmed that the key factors of financial instability include global economic crises, the sanction policies affecting Ukraine's key economic partners, and volatility in international financial markets.

The paper substantiates the need to implement modern financial technologies, such as blockchain and central bank digital currencies (CBDCs), to enhance the transparency, efficiency, and security of financial operations. Additionally, strengthening cybersecurity measures is highlighted as a crucial element in ensuring stability amid growing cyber threats.

The study's conclusions emphasize the importance of flexible financial sector regulation, considering international experience, and the necessity of enhancing international cooperation to mitigate financial risks.

Future research prospects focus on evaluating the effectiveness of modern technologies in Ukraine's financial sector, developing new cybersecurity standards, and creating regulatory mechanisms that will ensure the financial system's resilience in a globalized environment.

Keywords: *financial instability, global transformations, cybersecurity, blockchain, digital currencies, regulation, ESG factors, international cooperation.*

Постановка проблеми. Фінансова нестабільність в Україні є одним із найгостріших викликів у сучасних умовах глобальних трансформацій, що впливають на всі сфери економіки та суспільного життя. Цей феномен не є виключно внутрішньою проблемою, оскільки він являє собою відображення складних і взаємопов'язаних процесів, що відбуваються на глобальному рівні. Вплив світових економічних криз, війни, санкційна політика, а також нестабільності міжнародних фінансових ринків значно ускладнюють макроекономічну ситуацію в Україні, підвищуючи ризики для її фінансової системи. В умовах зростаючої інтеграції України у світову економіку, нестабільність фінансових ринків не лише дестабілізує національну економіку, а й підриває довіру до фінансових інститутів, що в свою чергу негативно впливає на інвестиційний клімат країни.

Науковий інтерес до проблеми фінансової нестабільності в Україні зумовлений необхідністю розробки ефективних стратегій для мінімізації її впливу на економічний розвиток. Беручи до уваги, що фінансова нестабільність часто супроводжується іншими негативними явищами, такими як інфляція, зростання державного боргу та посилення нерівності, дослідження цієї проблеми стає особливо актуальним у контексті пошуку шляхів забезпечення фінансової стійкості. Це вимагає системного аналізу та розроблення комплексних заходів, спрямованих на зміцнення фінансової системи країни, оптимізацію макроекономічної політики, покращення регуляторних механізмів, а також стимулювання інноваційного розвитку. Отже, дослідження шляхів подолання фінансової нестабільності має важливе значення як для наукових досліджень, так і для практичної діяльності уряду та фінансових інституцій, оскільки від цього залежить подальший економічний розвиток країни та її інтеграція у світове економічне співтовариство.

Аналіз наукових досліджень, присвячених фінансовій нестабільності в Україні у контексті глобальних трансформацій, охоплює широкий спектр питань – від інвестиційних стратегій до макроекономічної стабільності.

Аналіз наукових досліджень, присвячених фінансовій нестабільності в Україні у контексті глобальних трансформацій, охоплює широкий спектр питань – від інвестиційних стратегій до макроекономічної стабільності. Лисяк Л. та Качула С. [1] досліджують фінансовий механізм публічно-приватного партнерства, який може слугувати інструментом стабілізації економіки під час реалізації стратегічних цілей розвитку територій України в умовах нестабільності. Чугунов І. та Тітарчук М. [2] аналізують трансформацію бюджетної системи, що відображає необхідність адаптації державних фінансів до змінних соціально-економічних умов. Чугунов І. та Макогон В. [3] звертають увагу на бюджетно-податкову політику в умовах невизначеності, підкреслюючи важливість гнучкості фінансових інструментів у відповідь на глобальні виклики. Чугунов І. та співавтори [4] розглядають фінансову підтримку економічного розвитку України, яка є ключовим елементом для забезпечення стабільності в умовах поточної кризи.

Різник Д. [5] вивчає пріоритети та механізми підвищення інвестиційної стратегії України в період післявоєнної реконструкції, що підкреслює важливість адаптації економічної політики до нових умов. Польгуль Д. [6] досліджує трансформацію мотиваційних методів в умовах глобальних кризових явищ, що відображає необхідність зміни підходів до управління в умовах нестабільності.

Заволока Ю., Трубнік Т. та Поплюйко Я. [7] аналізують ефективність монетарної політики Національного банку України в умовах макроекономічної нестабільності, що є ключовим аспектом у забезпеченні фінансової стабільності. Подібно до цього, Атамас О. [8] розглядає стратегії інвестиційного розвитку економіки України в контексті глобальних трансформацій та інформаційних змін, що є важливим чинником для економічного зростання.

Белінська Я. та Коваленко Ю. [9] зосереджують свою увагу на регулюванні валютного ринку України в умовах фінансової нестабільності воєнного часу, що демонструє складність управління валютними ризиками в

таких умовах. Онешко С., Башлай С. та Короленко О. [10] вивчають особливості збереження та підтримання економічного потенціалу України під час війни, що є критично важливим для виживання економіки.

Денисенко Н. [11] аналізує фінансову стабільність в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України, наголошуючи на необхідності впровадження нових фінансових інструментів. Вовчак О. та Канцір І. [12] досліджують сучасні виклики фінансової стабільності, які виникають через глобальні ризики, що впливають на макроекономічну стабільність.

Орлов В. [13] у своїй науковій праці зосереджує увагу на теоретичному узгодженні дефініцій фінансової стійкості та стабільності, що є необхідним для формування ефективної фінансової політики в умовах постійної нестабільності. Полторак А. та співавтори [14] розробляють напрямки вдосконалення моніторингу економічної безпеки України в умовах глобальної нестабільності, що акцентує важливість своєчасного реагування на зовнішні загрози.

Халатур С., Гончаренко О., Карамушка О., Солодовникова І. та Шрамко І. [15] розглядають трансформацію парадигми моделювання економічних криз, що є важливим аспектом для розуміння та управління економічними процесами в умовах нестабільності. Шахзад У. та співавтори [16] досліджують взаємозв'язок між геополітичними ризиками, індексами фінансової нестабільності та ринками дорогоцінних металів, акцентуючи на нових викликах, що виникли внаслідок російської збройної агресії проти України.

Отож, наукові дослідження засвідчують необхідність комплексного підходу до вирішення проблем фінансової нестабільності в Україні, з огляду на вплив глобальних трансформацій на національну економіку.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість досліджень із цієї тематики, подальшого вивчення потребують питання аналізу основних чинників, що впливають на фінансову нестабільність в Україні, зважаючи на внутрішні та зовнішні фактори; взаємозв'язку між глобальними економічними трансформаціями та

фінансовою стабільністю України; впливу фінансової нестабільності на економічний розвиток країни та інвестиційний клімат; дослідження сучасних підходів до управління фінансовою нестабільністю, що застосовуються в міжнародній практиці, та їх можливу адаптацію до українських реалій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Мета статті полягає в аналізі фінансової нестабільності в Україні у контексті глобальних трансформацій та розробленні рекомендацій щодо зміцнення фінансової системи країни з урахуванням міжнародного досвіду.

Завдання статті:

1. Проаналізувати основні чинники, що впливають на фінансову нестабільність в Україні, з огляду на внутрішні та зовнішні фактори.
2. Дослідити взаємозв'язок між глобальними економічними трансформаціями та фінансовою стабільністю України.
3. Оцінити вплив фінансової нестабільності на економічний розвиток країни та інвестиційний клімат.
4. Розглянути сучасні підходи до управління фінансовою нестабільністю, що застосовуються в міжнародній практиці, та їх можливу адаптацію до українських реалій.
5. Розробити рекомендації щодо підвищення стійкості фінансової системи України в умовах глобальних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Фінансова нестабільність в Україні є наслідком численних чинників, серед яких значний вплив має війна, розпочата росією. Військові дії призвели до руйнування інфраструктури, зниження інвестиційної привабливості, втрат виробничих потужностей, а також суттєвого зменшення державних і приватних ресурсів. Ситуація погіршується через глобальні економічні коливання та нестабільність на фінансових ринках, що додатково впливає на можливості України у фінансовій стабілізації та розвитку. Внутрішні фактори, що впливають на фінансову нестабільність в Україні, узагальнено в таблиці 1.

Таблиця 1

Внутрішні фактори, що впливають на фінансову нестабільність в Україні

Чинник	Вплив на фінансову стабільність	Стан у сучасних умовах
Макроекономічна нестабільність	Дестабілізує економіку, призводить до фінансових ризиків	Збільшення економічних викликів через війну, скорочення ВВП
Незбалансованість бюджету	Підвищує рівень державного боргу, знижує кредитоспроможність	Значне зростання дефіциту бюджету через воєнні витрати та зменшення доходів
Інфляція	Знецінює національну валюту, збільшує інвестиційні ризики	Гіперінфляція через девальвацію гривні та зростання цін на імпортні товари
Військові витрати	Перевантажують державний бюджет, скорочують інвестиції	Зростання витрат на оборону, зменшення інвестицій у соціальну сферу та інфраструктуру
Руйнування інфраструктури	Зниження економічного потенціалу та можливостей зростання	Значні економічні втрати, необхідність відновлення критично важливих об'єктів

Джерело: власна розробка автора.

У сучасних умовах внутрішні чинники, що впливають на фінансову стабільність України, характеризуються значним посиленням негативних тенденцій через воєнні дії. Макроекономічна нестабільність та інфляція досягли критичних рівнів, що вимагає негайних заходів для стабілізації економіки. Незбалансованість бюджету зумовлена значним зростанням військових витрат, які перевантажують державний фінансовий сектор і знижують інвестиційну активність. Руйнування інфраструктури, спричинене агресією росії, створює додаткові перешкоди для економічного зростання та

потребує термінового відновлення. Зовнішні фактори, що впливають на фінансову нестабільність в Україні, узагальнено в таблиці 2.

Таблиця 2

Зовнішні фактори, що впливають на фінансову нестабільність в Україні

Фактор	Вплив на фінансову стабільність	Стан у сучасних умовах
Глобальні економічні кризи	Викликають падіння попиту на українські експортні товари	Зниження експорту, зростання ризиків для економічної стабільності
Волатильність міжнародних ринків	Збільшує ризики для зовнішнього фінансування та інвестицій	Обмежений доступ до іноземних інвестицій, зростання вартості запозичень
Міжнародна фінансова допомога	Забезпечує тимчасову підтримку бюджету та фінансової системи	Залежність від зовнішньої допомоги, зростання державного боргу
Політична нестабільність у світі	Знижує стабільність міжнародних ринків, ускладнює економічне управління	Посилення геополітичних ризиків, що впливають на міжнародну торгівлю та інвестиційний клімат

Джерело: власна розробка автора.

Зовнішні фактори, що впливають на фінансову стабільність України, загострилися через війну та глобальні економічні виклики. Волатильність міжнародних фінансових ринків та глобальні кризи ускладнюють доступ України до зовнішніх джерел фінансування, що підвищує залежність від міжнародної фінансової допомоги та збільшує державний борг, створюючи додаткові виклики для довгострокової фінансової стабільності країни.

Глобальні економічні трансформації мають суттєвий вплив на фінансову стабільність України, особливо в умовах війни, коли країна стикається з багатьма внутрішніми та зовнішніми викликами. В сучасних умовах глобальні

процеси, такі як цифровізація економіки, зміна ролі традиційних енергетичних ресурсів, зростання впливу нових технологій на світові ринки, а також зміни в геополітичному середовищі, кардинально змінюють економічні реалії, з якими доводиться мати справу Україні (табл. 3).

Таблиця 3

Глобальні економічні трансформації та їх вплив на фінансову стабільність України

Глобальні трансформації	Вплив на фінансову стабільність України
Перехід до нових технологій	Збільшує відставання України у впровадженні інноваційних рішень
Енергетичний перехід	Викликає потребу в модернізації енергосистеми та збільшує вартість енергоносіїв
Зростання ролі кібербезпеки	Вимагає значних інвестицій у захист критичної інфраструктури
Геополітичні зміни	Посилюють економічну нестабільність та впливають на інвестиційний клімат
Перебудова світових ланцюгів поставок	Збільшує витрати на імпорт, викликає необхідність переорієнтації ринків збуту

Джерело: власна розробка автора.

В сучасних умовах глобальні економічні трансформації створюють нові виклики для України. Перехід до нових технологій, таких як штучний інтелект, автоматизація та цифровізація, поглиблює розрив між Україною та розвиненими країнами, адже українська економіка стикається з дефіцитом інвестицій і технологій. Енергетичний перехід, що передбачає відмову від викопних видів палива на користь відновлюваних джерел, створює для України необхідність суттєвої модернізації енергосистеми. Це у свою чергу збільшує вартість енергоносіїв і потребує значних капіталовкладень, що ускладнюється воєнними діями. Зростання ролі кібербезпеки в глобальному контексті вимагає від України значних інвестицій у захист критичної

інфраструктури, адже загрози кібернападів в умовах конфлікту лише посилюються.

Геополітичні зміни, спричинені війною та іншими глобальними конфліктами, значно посилили економічну нестабільність в Україні. Вони впливають на інвестиційний клімат, обмежуючи притік іноземних інвестицій та створюючи додаткові ризики для економічного зростання. Перебудова світових ланцюгів поставок, спричинена пандемією та конфліктами, значно збільшує витрати на імпорт і викликає необхідність переорієнтації ринків збуту, що вимагає від України швидкої адаптації до нових реалій. У таблиці 4 узагальнено сучасні виклики фінансової стабільності України в контексті глобальних трансформацій.

Таблиця 4

Сучасні виклики фінансової стабільності України в контексті глобальних трансформацій

Сучасні виклики	Опис та вплив на Україну
Недостатність інноваційних рішень	Затримка у впровадженні технологій знижує конкурентоспроможність
Зростання вартості енергоресурсів	Збільшує тиск на платіжний баланс і створює ризики енергетичної кризи
Посилення кіберзагроз	Необхідність підвищення витрат на кіберзахист і зміцнення ІТ-сектору
Нестабільний інвестиційний клімат	Обмежує можливості залучення іноземних інвестицій і створює фінансовий дефіцит
Переорієнтація ринків збуту	Потребує значних ресурсів для диверсифікації економіки та нових торговельних партнерів

Джерело: сформовано автором на підставі [9–13].

Сучасні виклики, пов'язані з глобальними трансформаціями, ставлять перед Україною складні завдання. Недостатність інноваційних рішень знижує конкурентоспроможність країни на світових ринках, що ускладнює економічне відновлення. Зростання вартості енергоресурсів, яке вже спричинило значний тиск на платіжний баланс, загрожує подальшою

енергетичною кризою, особливо з огляду на необхідність переходу до більш сталих джерел енергії. Посилення кіберзагроз викликає необхідність підвищення витрат на кіберзахист і зміцнення ІТ-сектору, що стає критичним для захисту національної інфраструктури. Нестабільний інвестиційний клімат, спричинений війною та геополітичними змінами, обмежує можливості залучення іноземних інвестицій, що призводить до фінансового дефіциту. Переорієнтація ринків збуту, викликана глобальними економічними змінами, потребує значних ресурсів для диверсифікації економіки та пошуку нових торговельних партнерів, що є важливим завданням для забезпечення довгострокової фінансової стабільності країни.

Управління фінансовою нестабільністю на міжнародному рівні є одним із основних завдань урядів і фінансових інституцій. Сучасні підходи до цього питання містять комплексні заходи, що спрямовані на запобігання кризам та їх ефективне подолання у разі виникнення. В останні десятиліття світові фінансові кризи, такі як глобальна фінансова криза 2008 року та пандемічна криза 2020 року, вказали на важливість розвитку стійких механізмів управління нестабільністю. Країни та міжнародні організації розробили та впровадили низку інструментів, спрямованих на забезпечення стабільності.

Одним із ключових сучасних підходів є посилення регуляторного нагляду. Наприклад, після кризи 2008 року, Сполучені Штати впровадили Закон Додда – Франка, що увів жорсткіші вимоги до фінансових установ і створив Бюро фінансового захисту споживачів (CFPB). В Європейському Союзі, у відповідь на кризу, було створено Єдиний наглядовий механізм (SSM) під егідою Європейського центрального банку, що дозволило зміцнити нагляд за банками.

Розвиток механізмів раннього попередження також відіграє ключову роль. Ці механізми мають моніторинг макроекономічних показників, таких як рівень заборгованості, інфляція та банківські показники. Наприклад, Міжнародний валютний фонд (МВФ) використовує так звані «стрес-тести» для банків, що дозволяють виявити їх вразливість до різних макроекономічних

шоків. Подібні методи широко використовуються в різних країнах, що сприяє забезпеченню оперативнішої реакції на потенційні загрози.

Стабілізаційні фонди та механізми підтримки ліквідності стали невід'ємною складовою фінансової архітектури багатьох країн. Європейський стабілізаційний механізм (ESM), створений у 2012 році, став основним інструментом підтримки країн єврозони під час фінансових труднощів. Цей механізм надає фінансову допомогу країнам-членам, які погоджуються на здійснення необхідних економічних реформ. У США Федеральна резервна система (ФРС) під час пандемії 2020 року застосувала масштабні програми викупу активів для підтримання ліквідності на фінансових ринках.

У таблиці 5 наведено основні підходи до управління фінансовою нестабільністю в міжнародній практиці та їх потенційну адаптацію до українських реалій. Адаптація міжнародних підходів до українських реалій передбачає врахування специфіки національної економіки та соціально-економічного контексту. Це охоплює реформування регуляторного середовища, що дозволить підвищити стійкість банківського сектору та знизити ризики фінансових криз. Одним із ключових напрямків є впровадження технологій аналізу даних для раннього виявлення потенційних загроз, що дасть змогу уряду та регуляторам своєчасно реагувати на кризові сигнали.

Створення національних стабілізаційних фондів забезпечить наявність фінансових ресурсів для підтримки економіки у випадку непередбачених обставин, що мінімізує вплив криз на населення та бізнес. Водночас співпраця з міжнародними фінансовими інституціями, такими як Міжнародний валютний фонд, надасть можливість отримання зовнішньої підтримки в критичні моменти.

Таблиця 5

Підходи до управління фінансовою нестабільністю в міжнародній практиці та їх адаптація до українських реалій

Аспект	Міжнародна практика	Адаптація до українських реалій
Регуляторний нагляд	Посилення регуляторних вимог до фінансових установ, зокрема жорсткіші вимоги до капіталу та прозорості звітності	Посилення національного банківського нагляду, підвищення прозорості фінансових установ
Механізми раннього попередження	Моніторинг макроекономічних і фінансових індикаторів, упровадження систем раннього попередження та прогнозування	Розвиток технологій аналізу даних, упровадження індикаторів ризику для прогнозування криз
Стабілізаційні фонди	Створення національних і регіональних стабілізаційних фондів для фінансової підтримки у кризових ситуаціях	Створення національних резервних фондів, залучення зовнішньої підтримки від МВФ та інших інституцій
Підтримання ліквідності	Використання центральними банками інструментів підтримання ліквідності, таких як програми викупу активів	Використання інструментів підтримання ліквідності для стабілізації банківської системи
Міжнародна співпраця	Участь в міжнародних фінансових інституціях, координація зусиль на глобальному рівні	Посилення співпраці з міжнародними організаціями, участь у глобальних фінансових програмах
Фіскальна політика	Запровадження жорстких фіскальних правил і бюджетних обмежень для підтримки макроекономічної стабільності	Удосконалення національної фіскальної політики, спрямованої на зменшення бюджетного дефіциту
Монетарна політика	Використання гнучких монетарних інструментів, включно з нетрадиційними заходами, такими як кількісне пом'якшення (QE)	Розвиток монетарної політики з акцентом на підтримку стабільності гривні та контролювання інфляції

Джерело: сформовано автором на підставі [19–21].

Фіскальна та монетарна політика мають бути адаптовані для збереження макроекономічної стабільності, контролю за інфляцією та підтримки економічного зростання. Це передбачає посилення координації між

фіскальними та монетарними органами, а також упровадження гнучких інструментів для реагування на зовнішні шоки.

Так, адаптація міжнародних підходів до українських реалій надасть можливість забезпечити ефективне управління фінансовою нестабільністю та сприятиме сталому економічному розвитку країни.

Умови сучасної глобальної економіки вимагають нових підходів до забезпечення стійкості фінансової системи України. З огляду на швидкі зміни у світовій економіці, розвиток цифрових технологій та зростання кіберзагроз, традиційні методи управління фінансовою стабільністю потребують суттєвого оновлення. Зокрема, важливим є перехід до гнучкої та адаптивної фінансової системи, яка здатна швидко реагувати на зовнішні шоки, використовуючи сучасні інструменти управління ризиками та цифрові інновації. Одним із головних викликів є необхідність посилення фінансової кібербезпеки, розвитку диджиталізації фінансових процесів та інтеграції екологічних, соціальних і управлінських (ESG) факторів у фінансову політику. Таблиця 6 ілюструє рекомендації для підвищення стійкості фінансової системи України в умовах глобальних викликів.

Таблиця 6

Рекомендації щодо підвищення стійкості фінансової системи України

Напрямок	Рекомендації
Фінансова кібербезпека	Розвиток систем кіберзахисту, впровадження стандартів кібербезпеки для фінансових установ
Диджиталізація фінансових процесів	Упровадження блокчейн-технологій, розвиток фінтех-інновацій, створення цифрових валют центрального банку
Інтеграція ESG-факторів	Урахування екологічних, соціальних і управлінських ризиків у процесі прийняття фінансових рішень
Адаптивне регулювання	Перехід до гнучкого регулювання, яке швидко адаптується до нових фінансових технологій і ризиків
Міжнародна співпраця	Посилення інтеграції у глобальні фінансові мережі, розвиток міжнародного партнерства для протидії глобальним загрозам

Джерело: власна розробка автора.

Подані рекомендації спрямовані на формування сучасної та гнучкої фінансової системи, яка здатна швидко реагувати на виклики. Розвиток фінансової кібербезпеки є ключовим елементом, що забезпечує захист від зростаючих кіберзагроз. Важливо не лише впроваджувати сучасні системи захисту, а й регулярно оновлювати стандарти кібербезпеки відповідно до нових загроз.

Диджиталізація фінансових процесів відкриває нові можливості для підвищення ефективності та прозорості фінансової системи. Впровадження блокчейн-технологій може забезпечити безпечне та швидке проведення транзакцій, а створення цифрових валют центрального банку (CBDC) сприятиме зниженню залежності від фізичних грошей і підвищенню контролю над грошовими потоками.

Інтеграція ESG-факторів у фінансову політику є необхідною для збереження довгострокової стійкості економіки. Врахування екологічних, соціальних і управлінських ризиків дозволить зменшити негативний вплив на навколишнє середовище та підвищити соціальну відповідальність фінансових установ.

Адаптивне регулювання є відповіддю на швидкі зміни у фінансових технологіях і виникнення нових ризиків. Регулятори мають розробляти гнучкі механізми, які дозволять швидко реагувати на зміни та інтегрувати нові технології у фінансову систему.

Посилення міжнародної співпраці та інтеграції у глобальні фінансові мережі є важливим елементом стратегії підвищення стійкості фінансової системи України. Це дасть змогу отримати доступ до передових практик і забезпечити ефективне протистояння глобальним викликам. Алгоритм дій для підвищення стійкості фінансової системи України подано у таблиці 8.

Таблиця 8

Алгоритм дій для підвищення стійкості фінансової системи України

Етапи	Опис дій
Оцінка поточного стану	Проведення комплексного аналізу існуючих загроз та вразливостей фінансової системи
Упровадження сучасних технологій	Адаптація блокчейн-технологій, цифрових валют й інших фінтех-інновацій у фінансову систему
Посилення кібербезпеки	Розроблення та впровадження стандартів кіберзахисту, регулярне тестування на вразливості
Інтеграція ESG-факторів	Упровадження механізмів для оцінки екологічних, соціальних і управлінських ризиків у процесі прийняття фінансових рішень
Гнучке регулювання	Перегляд регуляторної бази з метою створення умов для швидкої адаптації до нових викликів і ризиків
Міжнародна співпраця	Розширення участі в глобальних фінансових мережах і партнерствах для обміну досвідом й підтримки у кризових ситуаціях

Джерело: власна розробка автора.

Алгоритм дій для підвищення стійкості фінансової системи України у сучасних умовах ґрунтується на необхідності швидкої адаптації до нових викликів, зокрема зростання кіберзагроз, упровадження цифрових технологій та врахування глобальних екологічних і соціальних тенденцій. Реалізація цього алгоритму починається з комплексної оцінки поточного стану фінансової системи, що передбачає ідентифікацію слабких місць та можливих загроз. Залучення сучасних технологій, таких як блокчейн і цифрові валюти центрального банку (CBDC), дозволить підвищити ефективність та безпеку фінансових операцій, зменшуючи ризики, пов'язані з традиційними фінансовими інструментами.

Посилення кібербезпеки є критичним для захисту фінансових інституцій від потенційних кібератак, які можуть мати катастрофічні наслідки для економіки. Регулярне тестування на вразливості та оновлення стандартів

кіберзахисту забезпечить актуальність захисних заходів. Інтеграція ESG-факторів у фінансові процеси сприятиме довгостроковій стабільності економіки, оскільки екологічні, соціальні та управлінські ризики стають дедалі важливішими для інвесторів і регуляторів.

Гнучке регулювання є необхідним для швидкої реакції на нові виклики, що постають перед фінансовою системою. Воно дасть змогу регуляторам оперативного адаптуватися до інновацій і мінливих умов ринку, забезпечуючи стабільність та конкурентоспроможність національної економіки. Міжнародна співпраця стане запорукою обміну досвідом і отримання зовнішньої підтримки у випадку кризових ситуацій, що забезпечить додатковий захист для фінансової системи України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Встановлено, що фінансова нестабільність в Україні є ключовою проблемою в умовах глобальних трансформацій, що охоплюють всі сфери економіки. Аналізуючи причини, виявлено вплив світових економічних криз, санкційної політики та нестабільності міжнародних фінансових ринків на макроекономічну ситуацію в Україні, що значно підвищує ризики для фінансової системи та дестабілізує національну економіку. Це негативно впливає на довіру до фінансових інститутів, що своєю чергою погіршує інвестиційний клімат.

У висновках наголошено на необхідності впровадження сучасних технологій, таких як блокчейн і цифрові валюти центрального банку (CBDC), що дозволить підвищити ефективність та безпеку фінансових операцій, а також зменшити ризики, пов'язані з традиційними фінансовими інструментами. До того ж, підкреслено важливість посилення кібербезпеки для захисту фінансових інституцій від кібератак, які можуть мати катастрофічні наслідки для економіки. Гнучке регулювання та міжнародна співпраця також є необхідними для адаптації до нових викликів, що постають перед фінансовою системою України.

Перспективи подальших досліджень містять аналіз ефективності впровадження сучасних технологій у фінансовий сектор України, розроблення

та впровадження нових кібербезпекових стандартів, а також удосконалення механізмів регулювання та управління фінансовою системою в умовах глобалізації.

Список використаних джерел

1. Лисяк Л., Качула С. Фінансовий механізм публічно-приватного партнерства у реалізації стратегічних цілей розвитку територій України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-72> (дата звернення: 27.06.2024).
2. Чугунов І., Тітарчук М. Бюджетна система в умовах трансформації соціально-економічних відносин. *Sciences of Europe*. 2021. Vol. 66, no. 3. P. 20–26.
3. Чугунов І., Макогон В. Бюджетно-податкова політика в умовах невизначеності. *SCIENTIA FRUCTUOSA*. 2023. Т. 150, № 4. С. 19–31. URL: [https://doi.org/10.31617/1.2023\(150\)02](https://doi.org/10.31617/1.2023(150)02) (дата звернення: 02.06.2024).
4. Financial support for the economy development of Ukraine / I. Chugunov et al. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2024. Vol. 1, no. 54. P. 307–315. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4253> (date of access: 02.09.2024).
5. Riznyk D. Priorities and mechanisms for enhancing Ukraine's investment strategy in the post-war reconstruction period. *Economics & Education*. 2023. Vol. 8, no. 4. P. 49–53. URL: <https://doi.org/10.30525/2500-946x/2023-4-8> (date of access: 27.06.2024).
6. Польгуль Д. Трансформація мотиваційних методів в умовах глобальних кризових явищ. *Економіка та суспільство*. 2023. № 57. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3160> (дата звернення: 27.06.2024).
7. Заволока Ю. М., Трубнік Т. Є., Поплюйко Я. В. Ефективність інструментів монетарної політики НБУ в умовах макроекономічної нестабільності. *Економіка та держава*. 2022. № 3. С. 22–28. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.3.22

8. Атамас О. Стратегія інвестиційного розвитку економіки України в контексті глобальних трансформацій та інформаційних змін. *Наукові перспективи*. 2023. № 9(39). URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9\(39\)-276-283](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9(39)-276-283) (дата звернення: 27.06.2024).
9. Белінська Я. В., Коваленко Ю. М. Регулювання валютного ринку України в умовах фінансової нестабільності воєнного часу. *Науковий вісник Полісся*. 2023. № 1 (26). С. 121–140. URL: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2023-1\(26\)-121-140](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2023-1(26)-121-140) (дата звернення: 27.06.2024).
10. Онешко С., Башлай С., Короленко О. Особливості збереження та підтримання економічного потенціалу України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-4> (дата звернення: 27.06.2024).
11. Денисенко Н. Фінансова стабільність в умовах війни та повоєнне відновлення економіки України. *Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations: Collection of scientific papers III International Scientific and Theoretical Conference (January 20, 2023; Amsterdam, Netherlands)*. «SCIENTIA», 2024. Р. 17–20. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/673> (дата звернення: 27.06.2024).
12. Вовчак О., Канцір І. Фінансова стабільність: сучасні виклики. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2022. №. 6(6). С. 9–20. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2022-6\(6\)-9-20](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2022-6(6)-9-20) (дата звернення: 27.06.2024).
13. Орлов В. В. Фінансова стійкість та фінансова стабільність: теоретичне узгодження дефініцій. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. Одеса, 2021. № 11–12 (288–289). С. 42–48.
14. Development of directions for improving the monitoring of the state economic security under conditions of global instability / A. Poltorak et al. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2023. Vol. 2, no. 13 (122). Р. 17–27.

URL: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2023.275834> (date of access: 27.06.2024).

15. Paradigm transformation of the economic crises modeling / S. Khalatur et al. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2022. Vol. 4, no. 45. P. 285–297.

URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3833> (date of access: 27.06.2024).

16. Connectedness between geopolitical risk, financial instability indices and precious metals markets: Novel findings from Russia Ukraine conflict perspective / U. Shahzad et al. *Resources Policy*. 2023. Vol. 80. P. 103190.

URL: <https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2022.103190> (date of access: 27.06.2024).

17. Макроекономічні показники. *Національна асоціація банків України*. 2024. URL: <https://nabu.ua/ua/makroekonomichni-pokazniki.html> (дата звернення: 27.06.2024).

18. World experience and Ukrainian realities of digital transformation of regions in the context of the information economy development / A. Samoilovych et al. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2021. Vol. 3, no. 38. P. 316–325. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i38.237462> (date of access: 27.06.2024).

19. Socio-Economic Transformations in Ukraine towards the Sustainable Development of Agriculture / O. Kravchenko et al. *Sustainability*. 2020. Vol. 12, no. 13. P. 5441. URL: <https://doi.org/10.3390/su12135441> (date of access: 27.06.2024).

20. Bulkot O. Formation of Ukraine's Smart Economy in the Context of Global Challenges. *Futurity Economics&Law*. 2021. P. 11–17. URL: <https://doi.org/10.57125/fel.2021.03.25.2> (date of access: 27.06.2024).